

Podzimní poškození listů cukrovky housenkami

RNDr. Tomáš Spitzer

Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

Při pěstování cukrovky jsou její pěstitelé připraveni na to, že živočišní škůdci jsou nebezpeční hlavně při vzcházení cukrovky – máločlenec, dřepčící, drátovci. Květinka se objevuje později, kdy už má řepa vyvinuto několik pravých listů a další nebezpečnou vlnu škůdců představuje nálet mšic, které jsou přenašeči nebezpečných virů.

V sezoně 2002 se však objevilo nečekané napadení porostů na jižní a střední Moravě housenkami na podzim. Jednalo se především o housenky Múry gama a Múry zelné, které byly nejpočetnější. Spolu s nimi se ale vyskytovaly také housenky ose-
nic.

Termín – podzimní napadení – ale není přesný. K prvnímu zjištění požerků na listech cukrovky jsem došel počátkem srpna, ale škody na listech byly v té době nepatrné. Housenky byly v té době malé a nezpůsobovaly velké a hlavně viditelné škody. Jiná situace nastala o měsíc později, kdy již bylo poškození listů natolik silné, že velké díry na listech byly vidět i z okraje pole. V této době zaznamenala také většina pěstitelů, kteří byli touto pohromou zasaženi, že se s jejich cukrovkou něco děje.

Míra napadení a tím také odpovídající ztráta listové plochy cukrovky byla lokálně velmi rozdílná. Vyskytly se plochy s malým, nebo žádným napadením, a také porosty, kde počátkem září zůstaly z listů jen řapíky a znovu se tak objevily řádky, jako při silné epidemii skvrnatičky v roce 2000. Docházelo také k záměrně skutečného původce mizení listové plochy cukrovky – housenek – za napadení houbou *Cercospora beticola* a aplikování fungicidů, které bylo samozřejmě na housenky neúčinné.

Míra napadení v pokusech i provozní cukrovce na pozemcích ZVÚ Kroměříž s.r.o. byla také variabilní a pohybovala se v rozmezí 10–30 % poškození listové plochy, ale na některých částech honu dosahovala i 80–90 %.

Otázkou bylo, jak řešit tento nenadálý problém. Provedl jsem aplikaci insekticidů podle následující tabulky (tab. 1) :

Tab. 1

	Dávka/ha	Termín aplikace	Míra napadení v době aplikace
Kontrola			
Nurelle D	0,6 l/ha	6. 8.	do 1% poškození listů
Nurelle D	0,8 l/ha	3. 9.	15–20% poškození listů

300 l vody/ha

Nurelle D je povolen do cukrovky proti dřepčíkům, květílce řepné a mšicím v dávce 0,6 l/ha. Vybral jsem ho proto, že působí rychle a systémově a protože jsem se z počátku domníval, že se jedná o vyšší vývojové instary osenic. V porostu cukrovky byly totiž v termínu aplikace 6.8. patrné jen požerky na listech, ale žádné housenky. Při druhé aplikaci byla z téhož důvodu použita vyšší dávka, protože velké larvy osenic jsou velmi odolné k insekticidům.

Účinnost aplikací, vyjádřená procentem poškození listové plochy cukrovky, je uvedena v tabulce 2.

Z tabulky je zřejmé, že obě aplikace byly úspěšné a dobře potlačily napadení a tím také škodlivost (Obr.1). Také je vidět, jak byla míra napadení housenkami rozdílná v jednotlivých opakováních kontroly. Rychlost účinku byla vysoká, už na druhý den po aplikaci bylo možné nalézt housenky na půdě pod listy. Byly živé, ale hýbaly se jen málo. Za tři dny po aplikaci byly mrtvé (hodnocení bylo provedeno až po druhé aplikaci 3.9.). Obr. 2.

Že byl zásah proti housenkám důležitý ukazuje tabulka 3, kde jsou uvedeny výnosy u jednotlivých variant.

Závěr

Porosty cukrovky je potřeba kontrolovat průběžně a reagovat na nenadálé okolnosti rychle. V průběhu sezony jsou již přes-

před
Nurelle D®
není úniku!

Řepka ošetřená Nurelle D proti krytonoscům je méně náchylná vůči houbovým chorobám.

Nurelle D má hlubkový účinek v pletivech řepky, dokáže hubit i nakladená vajíčka a líhnoucí se larvičky.

Přípravek má dlouhodobou biologickou účinnost proti krytonoscům v porostu, reziduálně hubí první nálety blýskáčka a šešulových škůdců.

Další informace na telefonních číslech:
602 248 198, 602 275 038, 602 217 197
602 523 607, 602 571 763

Dow AgroSciences

titelé zvyklí sledovat hlavně nástup nejdůležitější choroby cukrovky současnosti – skvrnatičky. Její první výskyt v letošním roce se ale časově nekryl s prvními zjištěnými škodami způsobenými housenkami. V některých sezonách by to ale mohlo tak být a proto by se daly tyto aplikace spojit. Z výše uvedených výsledků je ale zřejmé, že pokud byl zásah proveden dříve, měl lepší výsledky, což logicky vyplývá z okolnosti, že byly v té době zasaženy malé housenky, které jsou citlivější na insekticidy. To platí především pro housenky osenic, které se v prvních vývojových stádiích zdržují na listech, ale ve vyšších stádiích zalézají do země a žerou jen v noci a to ještě ne každou noc. Proto je také problematické tyto velké housenky likvidovat. To by mohla být velmi vážná komplikace při pozdním postřiku, pokud

by v porostu takovéto housenky převládaly. V našich pokusech byly naštěstí hlavními škůdci housenky mūr, které je snazší postřikem zasáhnout.

Tab. 3

	Dávka/ha	Výnos v t/ha	% na K
Kontrola		67,9	
Nurelle D	0,6 l/ha (6. 8.)	77,9	115
Nurelle D	0,8 l/ha (3. 9.)	74,5	110

Tab. 2

Hodnocení 20. 9.	Dávka/ha	Termín aplik.	Procento poškození listů v %				
			1.op.	2.op.	3.op.	4.op.	Průměr
Kontrola			5	10	95	1	28
Nurelle D	0,8 l/ha	3. 9.	1	1	1	5	2
Nurelle D	0,6 l/ha	6. 8.	1	1	1	1	1

Dvě ošetření fungicidy jsou v intenzivních podmínkách pěstování pšenice nezbytností

Dr. Ing. Ludvík Tvarůžek, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

V minulé pěstitelské sezóně pokračovalo rozsáhlé ověřování fungicidních programů, jejichž cílem je definování nejvhodnějších aplikačních sledů a kombinací přípravků pro dosažení vysoké produkce a potravinářské kvality zrna ozimé pšenice. K pokusům bylo, podobně jako v předchozích letech, využito čtyř odrůd ozimé pšenice. Již dříve zkoušené odrůdy Nela, Brea a Ebi byly v pokusech doplněny odrůdou Niagara, která je poloraná až polopozdní odrůda, náchylná k napadení braničnatkami. Všechny čtyři odrůdy představují skupinu elitní potravinářské jakosti, u které je možné a také smysluplné sledovat vliv pěstitelských zásahů včetně fungicidní ochrany na jakostní parametry. Pokusy se shodnými odrůdami byly založeny po dvou rozdílných předplodinách: pšenici ozimé a hrachu na zrno.

Schéma pokusu je uvedeno v tab. 1. Výchozím pravidlem je skutečnost, že v podmínkách střední Moravy je prakticky nemožné dosáhnout dobrého zdravotního stavu porostů náchylných odrůd bez dvojího ošetření fungicidy. Stabilním prvkem je první ošetření v počátku prodlužovacího růstu odnoží (DC 31) fungicidem s kombinovaným účinkem na choroby pat stébel a listové choroby. Druhá aplikace byla naplánována do období objevení se praporcového listu až metání (DC 37–DC 51) s tím, že v některých případech byly použity tři aplikace, avšak redukovánými dávkami fungicidů, čímž nebyl zásadně zvyšován náklad na fungicidní ochranu. Ve dvou systémech byla ověřována pozdní ochrana již vymetaných klasů, zaměřená na potenciální nebezpečí výskytu klasových fuzárií.